

METODIKA VYUŽITÍ DAT DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ ABSOLVENTŮ A JEJICH HODNOCENÍ KVALITY A RELEVANCE STUDIA NA ZČU V PLZNI

PODKLADOVÝ MATERIÁL PRO VEDENÍ FAKULT A GARANTY STUDIJNÍCH PROGRAMŮ

ESF projekt Západočeské univerzity v Plzni

CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002287

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Účel a cíle hodnocení dat z dotazníkového šetření absolventů:

- získat zpětnou vazbu o povaze a průběhu studia na jednotlivých fakultách
- získat zpětnou vazbu o studijním programu
- nalézt nedostatky, které je třeba postupně odstraňovat
- upozornit na klady, jejichž rozvíjením lze zajistit vyšší kvalitu vzdělávací činnosti
- získat podklady pro strategický rozvoj studijního programu

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1. Popis metodiky využití dat dotazníkového šetření absolventů a jejich hodnocení kvality studia na ZČU

Metodika je primárně určena vedení fakult a garantům studijních programů, kteří v souladu s *Pravidly systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností Západočeské univerzity v Plzni*¹ a pokynem prorektora pro studijní a pedagogickou činnost definujícím a vymezujícím systém hodnocení kvality studijních programů² na Západočeské univerzitě v Plzni zodpovídají za průběh hodnocení kvality garantovaného studijního programu a za následné vypracování závěrečné hodnotící zprávy.

Metodika vychází z principů stanovených v Metodice hodnocení kvality studijních programů ZČU v Plzni. Opírá se o data, která jsou pravidelně sbírána od všech úspěšně dokončivších absolventů v bakalářských a magisterských programech na všech součástech ZČU. Data jsou sbírána vždy po skončení Státní závěrečné zkoušky, a to v květnu/červnu a září příslušného roku.

Vyhodnocování zahrnuje analýzu hodnocení absolventů, kteří jsou dotazováni:

- na spokojenosti se získanými a dosaženými kompetencemi (znalosti/dovednosti) v rámci studovaných programů
- na relevanci kladených nároků ze strany vyučujících, včetně poskytování zpětné vazby k výsledkům učení či při řešení problémů spojených se studiem
- jak odpovídaly deklarované nároky formám zprostředkování a jejich ověřování ze strany vyučujících
- na provazbu mezi studijním programem a praxí
- na provazbu mezi programem a společenskými problémy/událostmi
- na podoby a možnosti spojené s osvojováním si mezinárodních poznatků a zkušeností (internacionalizace)

---

¹ Pravidla zajišťování kvality a vnitřního hodnocení kvality, dostupné z: http://zeus-web.zcu.cz:7080/fcgi/verso.fpl/dload/18243/Pravidla_zajistovani_kvality_a_vnitriho_hodnoceni-novela-2017.pdf

² Pokyn prorektora č. 7P/2018HODNOCENÍ KVALITY STUDIJNÍHO PROGRAMU, dostupné z: https://zeus-web.zcu.cz:7443/fcgi/verso.fpl/dload/21812/7P-2018-Hodnoceni_kvality-studijni_program.pdf

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Předkládaná metodika je vytvářena tak, aby představoval komplementární součást s celkovými univerzitními strategiemi a metodikami hodnocení kvality studijního programu, avšak nepředepisuje formu následně zpracovávané závěrečné hodnotící zprávy o souhrnném či průběžném hodnocení studijního programu.

Nedílnou součástí, tzv. triangulace dat a otázek, při vytváření metodiky a přípravy dotazníkového šetření byl průběžný sběr a využití dat získaných:

- (1) na základě obsahové analýzy nabízených studijních programů. Na tuto analýzu bylo navázáno *vytvořením softwarového programu* (metodou tzv. strojového učení/machine learning), umožňujícího hloubkovou detekci garantovaných výsledků (znalost, dovednost) učení ve studijních programech, kdy tento software je využitelný opakovaně a slouží k odstraňování ambivalencí, neúplností a rozporů v profilech studijních programů.
- (2) *analýzou požadavků* ze strany nejčastějších *zaměstnavatelů* absolventů ZČU na získávané znalosti a kompetence u absolventů;

Ad1) Cílem bylo vytvořit aplikaci, který umožní detekovat chyby v profilech programů a ověřovat tak, zda a jaké slibované znalosti/dovednosti studující získává. To umožní do budoucnosti posuzovat relevanci výsledků (míru subjektivity absolventa vs. realita) dotazníkového šetření

Metoda:

- (i) klasifikace znalosti: použili jsme strojové učení, které mělo na vstupu všechny DOVEDNOSTI/ZNALOSTI a jejich texty z portálu - včetně všech chyb, které na portále jsou, ale nevíme, že to jsou chyby. Naučili jsme klasifikátor, který se rozhodoval podle morfo-syntaktické analýzy (slovní druhy, pády, časy sloves, atd. - tedy všechny možné mluvnické kategorie), včetně významu jednotlivých slov. Klasifikátor nepoužíval konkrétní slova v textu - což znamená, že se nenaučil opakovat chyby.
- (ii) generování otázek: opět použita morfo-syntaktická analýza. Výsledkem je určení ZNALOST/DOVEDNOST a nakolik v profilu programu znalost/dovednost skutečně odpovídá přiřazení pod kategorii znalost/dovednost.
- (iii) Výsledkem byla extrakce dovedností a znalostí pro všechny předměty v oboru (pilotáž pro FF a FAV) a programy (všechny fakulty na ZČU) a

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

možnost jejich korekce v případě odklonu od standardu.

Ad2) Cílem bylo (a pravidelně vždy po pěti letech je) zkoumat postoje, názory a mínění zaměstnavatelů (rozhovory byly vedené s HR – personální ředitelé)

Metoda:

- (i) vstupní pilotáž: (3 rozhovory) – příprava osnovy otázek, stanovení časové osy
- (ii) rekrutace adekvátních firem a vlastní rozhovory: kritérium výběru (působí v regionu, odebírají absolventy ZČU, třídění podle počtu zaměstnanců (1<50, 51<250, 251<00), organizace rozlišovány s ohledem na dva základní typy absolventů ZČU (s technickým zaměřením, netechnickým zaměřením)
- (iii) focus interview – polostrukturovaný rozhovor
- (iv) dotazované firmy: ČEZ-Temelín, Škoda Auto, Aimtec, Marbes, IPSOS, ZF, Prazdroj, Magistrát MP, DOOSAN, Fakultní nemocnice Plzeň, SŠ aj.

Souhrnně lze konstatovat, že data získaná z focus interview, formou machine learning a DATA Z DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ ABSOLVENTŮ jsou integrální součástí datových podkladů pro hodnocení studijních programů, a to zejména v následujících oblastech³:

Hodnocené oblasti	Základní zdroje informací/ukazatele:
<i>1) Soulad studijního programu s měnícími se potřebami společnosti (vazba na standard ESG)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Dotazníkové šetření absolventů • Pilotáž se zaměstnavateli • Strojové čtení výsledků učení – analýza profilů absolventů – pilotáž FF a FAV

³ V souladu s *Pravidly systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností Západočeské univerzity v Plzni* a pokynem prorektora pro studijní a pedagogickou činnost definujícím a vymezujícím systém hodnocení kvality studijních programů na Západočeské univerzitě v Plzni.

<p><i>4) Profil absolventa a obsah studia (vazba na standard NAÚ 2.4, 2.12., 2.14, 3.1)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dotazníkové šetření absolventů 2017, 2018
---	---

2. Hodnocené oblasti

Provádí se zhodnocení stavby a obsahu studijního programu, vazba mezi vzdělávacími cíli, profilem absolventa a výsledky učení, a to na základě zpětné vazby od absolventů programů. Výsledky jsou porovnávány jak s očekáváními ze strany zaměstnavatelů (kvalitativní část výzkumu), tak s výsledky kontroly studijních programů (na základě softwarového modulu)

Zdroje informací:

- celouniverzitní data z IS STAG a dalších informačních systémů,
- celouniverzitní data – výsledky celouniverzitně zadávaných anket a analýz (viz <https://www.vyzkum-kss-zcu.cz/absolventi-uni/> dále pak data neveřejné data formou excelovských tabulek dostupná dle organizační struktury na doc.zcu.cz)

Kritéria hodnocení:

- naplnění formulovaných vzdělávacích cílů,
- naplnění profilu absolventa,
- relevance formulovaných předpokladů ke studiu studijního programu - předpokládané odborné znalosti, odborné dovednosti, obecné způsobilosti,
- naplnění formulovaných výsledků učení - odborných znalostí, odborných dovedností, obecných způsobilostí,
- vazby mezi výsledky učení jednotlivých předmětů vzájemně a ve vztahu k výsledkům učení studijního programu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Podoba dotazníku - otázky, na které respondent (absolvent) v dotazníku odpovídá:

- Dotazník má dvě části: (a) obecnou (b) specifickou, zaměřující se na znalosti/dovednosti v příslušném studijním programu.
- Jednotlivá odpověď je hodnocena na škále 0 až 10, kdy respondent hodnotí, do jaké míry pro něj platí nabídnutý výrok. Všechny otázky jsou povinné, u každé však můžete být zvolena možnost, že respondent neumí odpovědět.
- Obecný dotazník se dělí na 4 části: (a) Identifikační otázky, (b) Studium o sobě, (c) Vyučující, (d) Spolužáci - internacionalizace
- Vlastní otázky:
  - (1) Do jaké míry Vám připadalo studium jako celek dobře strukturované?
  - (2) Do jaké míry Vám připadalo vhodné rozvrhování předmětů?
  - (3) Do jaké míry odpovídaly deklarovaná forma a deklarovaný obsah zkoušek realitě?
  - (4) Do jaké míry odpovídaly deklarovaná forma a deklarovaný obsah státní závěrečné zkoušky realitě?
  - (5) Jak byste ohodnotil/a množství úsilí nutného pro absolvování oboru? (0=příliš snadné, 5=průměrné, 10=extrémně těžké)
  - (6) Do jaké míry program zohledňoval Vaše specifické potřeby? (+ možnost úplně na začátek: „Neměl/a jsem specifické potřeby.“)
  - (7) Do jaké míry jste měli příležitost v rámci studia oboru získávané znalosti a dovednosti aplikovat v praxi?
  - (8) Na kolik Vás studijní obor podněcoval k promýšlení a aktivnímu řešení společenských problémů?
  - (9) Do jaké míry jste dostával/a od vyučujících průběžnou zpětnou vazbu k průběhu Vašeho studia?
  - (10) Do jaké míry jste byl/a spokojený/á s kvalitou zpětné vazby?
  - (11) Do jaké míry Vám byli k dispozici vyučující, pokud jste chtěl/a něco řešit?
  - (12) Do jaké míry jste byl/a spokojený/á s řešením?
  - (13) Na kolik jste měl/a možnost setkávat se během Vašeho studia se zahraničními vyučujícími a studenty?
  - (14) Na kolik pro Vás byla důležitá možnost setkávat se během Vašeho studia se zahraničními vyučujícími a studenty?
  - (15) Do jaké míry umíte v rámci studovaného oboru komunikovat písemně v cizím jazyce (číst a psát)?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

(16) Do jaké míry umíte v rámci studovaného oboru komunikovat ústně v cizím jazyce (poslech a mluvení)?

Výsledná data slouží k zhodnocení studijního programu především z hlediska užitých vzdělávacích a hodnoticích metod, vyváženosti studijního plánu a aktivního zapojení studentů do výuky. Hodnocení se týká vyučovacích předmětů a studijního plánu. Na základě získaných dat by vedené fakult a garanti programů měli být schopni (ve spolupráci se svým týmem hodnotitelů být schopni si odpovědět na následující otázky:

Garant (tým hodnotitelů) získává odpovědi např. na tyto otázky:

- Zda užití vyučovací a hodnoticí metody jsou vnímány jako adekvátní
- Zda nároky kladené na studující jsou vnímány jako adekvátní/náročné a nakolik
- Zda je časová náročnost a struktura programu vnímána jako časově zvládnutelná
- Jak je studujícími vnímána vstřícnost a kompetence vyučujících při řešení studijních problémů
- Jak je studujícími vnímán přínos a význam zahraničních mobilit (in/out)
- Jsou v návaznosti na formulované výsledky učení vhodně využívány vyučovací a hodnoticí metody?
- Jak studující vnímají a do jaké míry si osvojili znalosti/dovednosti v příslušných programech

Získaná data z dotazníkového šetření mají vedení fakult a garantům poskytnout nástroj, jenž jim umožní flexibilně reagovat na postoje absolventů k jednotlivým programům. Pomoc při získávání celouniverzitních dat poskytuje Odbor kvalita ZČU v Plzni na základě žádosti zaslané prostřednictvím elektronické pošty vedoucímu/vedoucí Odboru a na mail analzy@service.zcu.cz.

V návaznosti na získávaná data z dotazníkového šetření zaměřeného na absolventy a dat získávaných z focus interview s HR firem je připravován nástroj, který má umožnit plynulejší začlenění studujících do pracovního procesu. Jeho základem jsou psychometrické testy studentů/absolventů v rámci zkvalitnění podpory studentů. Jejich realizace a využití má následující povahu:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Zájemci o psychometrické testování z řad studentů a čerstvých absolventů dostanou k dispozici odkaz na unikátní přístup k baterii 5 dotazníků a doporučení, jak při jejich vyplňování postupovat. Vyplňování dotazníků probíhá online formou z vlastního počítače.

Baterie obsahuje následující dotazníky:

1. **Multifaktorový osobnostní profil** je základním dotazníkem zaměřeným na osobnost dotazovaného. Vypovídá zejména o základním osobnostním nastavení, vnímání světa, způsobu rozhodování a preferovaných činnostech, čímž dává základní rámec pro hledání prostoru pro další rozvoj.
2. **Kariérový kompas** sleduje pracovní motivaci a vypovídá především o primárních potřebách i celkovém směřování v rámci profesní dráhy. Dotazník napomáhá uvědomění si často skrytých nebo méně zřejmých motivů a dokresluje celkový profil studenta.
3. **Dotazník komunikačního stylu – asertivity** sleduje čtyři základní oblasti využití asertivity při řešení standardních i náročných komunikačních situací: přiměřené sebeprosazování, schopnost stát si za svým rozhodnutím či názorem a nenechat se manipulovat, dovednost poskytovat a přijímat zpětnou vazbu a schopnost budovat a rozvíjet společenské vztahy.
4. **Týmový profil** sleduje míru preference různých týmových rolí. Koncepce dotazníku předpokládá, že každý člověk zaujímá souběžně různé role a pracuje s jejich kombinacemi. Současně tyto role nemusí nutně odpovídat osobnostnímu profilu. V kombinaci s výsledky s Multifaktorového osobnostního dotazníku nabízí srovnání týmového a osobnostního profilu a identifikaci oblastí, ve kterých lze očekávat rychlý rozvoj a těch, kde bude další rozvoj méně efektivní.
5. **Culture fit** je zaměřen na vnitřní hodnoty daného člověka a zjišťuje, jaká firemní kultura je mu na základě těchto hodnot blízká. Lze tak snadno zjistit, zda daný člověk preferuje například formální či neformální prostředí, zda je pro něj přednější kariéra či work-life balance, či zda například preferuje zaměření na soutěživost nebo spolupráci.

Výstupem všech dotazníků jsou automaticky generované výstupní zprávy, které obsahují přehledné grafy a rovněž obsáhlou textovou část zahrnující interpretaci celkového profilu, identifikaci výhod a možných rizik, rozvojová doporučení, popis faktorů zvyšujících výkon a spokojenost a faktorů spokojenost a výkon naopak brzdících. Tuto zprávu je možné stáhnout ve formátu PDF. Student nutně nemusí projít všemi dotazníky, nicméně soubor testů byl vybrán tak, aby student mohl získat co nejkomplexnější pohled na svoji osobnost.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

I přesto, že výsledné zprávy jsou srozumitelně a přehledně formulovány, je studentům doporučena následná konzultace výsledků v **Kariérním centru ZČU**, které zároveň testy administruje. Student má možnost společně s odborníky výsledné zprávy interpretovat a získané informace uvést do vzájemných souvislostí. V návaznosti na výsledky testů probíhá mapování kompetencí a konzultace dalšího studijního i kariérního směřování.

Absolvování psychodiagnostiky poskytuje studentovi odrazový můstek k vlastnímu sebepoznávání. Umožňuje mu zamyslet se a lépe definovat své vlastní silné stránky i oblasti, ve kterých by se mohl dále efektivně rozvíjet, pomůže mu lépe odhalit studijní i pracovní motivace. V neposlední řadě má možnost vyzkoušet si testy, jejichž obdoba je často součástí reálných výběrových řízení a připravit se tak na přijímací pohovor.

Zvolená forma psychodiagnostiky zároveň nabízí generování tzv. týmových profilů. Na základě hromadného zpracování výsledných zpráv bude tedy možné hledat společné znaky pro studenty jednotlivých fakult.

Psychodiagnostika je určena všem studentům a čerstvým absolventům Západočeské univerzity bez ohledu na fakultu, obor nebo formu studia.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY